

[Morten Lange.]

det foreligger her, indeholder nogle principper, som åbenbart er en foruddiskontering af, hvad landbokommissionen formodes at komme til. Der foreslås nedsættelse af udlånsbeløbene til selvstændige brug; til gengæld foreslås en forøgelse af udlånsbeløbene til køb af tillægsjord. Det er en linje, mit parti ikke kan have nogen særlige indvendinger imod, som forholdene ligger i dag. Det er dog højst sandsynligt, at vi ved nærmere diskussion af lovforslaget vil komme til den opfattelse, at maksimumstørrelsen af de udlånsbeløb, man stiller til rådighed, måske nok er holdt i underkanten, og at det vil være rimeligt at yde noget større lån for derigennem dels at kunne få lidt større husmandsbrug ud af det, dels også at kunne få lidt bedre teknisk svarlige bygninger. Vi må være klar over, at landbrugsejendomme som regel bygges med henblik på at holde 50-60 år frem i tiden, og hvis bygningerne skal have værdi så langt frem i tiden, må der tænkes godt over det; der må lægges mange planer for at få rationelle og gode bygninger, og man må være indstillet på, at det betyder større bekostning, så måske skal man hæve de enkelte lånebeløbs maksimumsgrænse. Den tendens har jeg ikke noget imod i al almindelighed.

For øvrigt er det jo ikke alene landbokommissionens manglende betænkning, der giver os vanskeligheder ved diskussion af dette lovforslag. Det er også selve spørgsmålet om den strukturændring, markedsproblemerne giver os. Jeg må sige, at hvis det virkelig er de forskellige partiers alvorlige mening, at de vil føre os ind i fællesmarkedet og dermed skabe så dårlige kår for husmændene, som det tegner til, er det selvfølgelig betænkeligt overhovedet at opmuntre til oprettelse af nye husmandsbrug. Nu er det jo sådan, at vi ikke er kommet ind i dette fællesmarked endnu, og det kan hende, at vi aldrig kommer det. Derfor skal vi gerne fortsætte med denne beskedne opmuntring til udstykning af jord, men vi må gøre os klart, at hvis vi stadigvæk fører en politik henimod tilslutning til fællesmarkedet, så er der ingen tvivl om, at det kan blive overordentlig vanskelige kår, man byder de husmandsbrug, der bliver oprettet efter denne lovgivning.

For at være en lille smule konstruktiv også i denne forbindelse skal det tilføjes, at jeg nok tror, at det i hvert fald bliver nødvendigt at give husmandsbrugene en mere varieret struktur. Nu har man bundet sig til lån til en lang række forskellige typer virksomheder, som dog er nogenlunde fastlåst til traditionen. Jeg er ved at tro, at man måske i udvalget kunne finde på at få denne strenge begrænsning af lovens forskellige stykker opløst noget mere i kanterne, således at de brug, man kan oprette, var af et mere varieret tilsnit og måske bedre kan svare til de omlægnings-tendenser, som er i gang i landbruget. Det er jo meningen at fremme disse tendenser med lovgivningen snarere end at hæmme dem ved at sige: nu har vi kørt på den måde i så mange år, og så skal det være ligesådan i fremtiden. Jeg tror, at en blanding af husmands- og gartneribrug i højeste grad kan have fremtiden for sig. Det er sådan, at man i loven i hovedsagen sonderer mellem de to ting. Måske man kunne lave en syntese på det punkt. Det kunne være nyttigt.

Jeg har hørt de ærede ordføreres bemærkninger til disse spørgsmål, og den tendens, som man som sædvanlig møder her, når vi snakker om husmandsbrugene, har også vist sig denne gang. Jeg synes unægtelig, det er noget dristigt, når det ærede medlem hr. Niels Eriksen som støtte for, at nu skal vi have færre brug her i landet, giver sig til at fremdrage en statistik fra Nordamerikas Forenede Fristater, hvor der efter sigende skulle være blevet nogle færre landbrug. Et bare overfladisk kendskab til landbrugsstrukturen i USA vil hurtigt vise, at nedlægning af landbrug dér og nedlægning af landbrug i Danmark er to i høj grad forskellige processer. Der er heller ikke tvivl om, at det er vanskeligt at sammenligne med Sverige, hvor man har meget store arealer, som landbrugsmæssigt ligger uden for det, som med et meget fint ord, et geografisk begreb, hedder økumene. Jeg tror, der findes uegnede landbrugsarealer i Sverige, hvor man i høj grad nedlægger brug, men vi har ikke tilsvarende brug her i Danmark. I hvert fald er det overordentlig vanskeligt at sammenligne. Selvfølgelig, hvis man afvander Skjern Å, bliver der måske noget mere dér, men det